

in začne peti svojo najljubšo pesem: „Sova je sedela na mogili, na mogili sova je sedela!“ potem pa reče: „Veste, kaj mi je? — Umerl bom! Žal mi je, da nimam svojih gosli pri sebi, drugače bi vam še pred smertjo: Moja sova! zagodel!“—To izgovori, leže na klop in roke mu omahnejo. Hitro mu priskočijo na pomoč, ali že je izročil dušo Bogu!“

Britkostno vzdihovaje je govorila gospodinja zadnje besede in otirala si z rokavi solzne oči.

Stari Čajka in njegova tovarša so sedeli molčé in globoko zamišljeni. Vsak, ganjen od bolečin žalostne gospodinjne, premišljuje po svoje prečudno prigodbo. Vse je bilo mirno v izbi, samo po šipah je brenčala bučelica, ki je bila nevidno v sobo priferlela, zdaj pa je iskala poti, da najde skoz okno zlate prostosti.

Znabiti bi bilo to molčanje še dalje terpelo, ko ne bi bila gospodinja večerjo donesla. Gostje sedejo za mizo pod podobe svetnikov, ona jim postreže ter prosi, da bi zadovoljni bili s tem malim, kar je Bog podelil. Na poti si človek dosti ne prebira in tudi našim potnikom je dobro téknila priprosta večerja. Ko so vstali iz za mize, zahvali se Čajka dobri gospodinji, ter reče, da bi še danes rad poravnal dolg za postrežbo, ker se jim je treba jutri za rano podati na pot; ali gospodinja ni hotela vzeti družega, ko nekaj križcev in svetinj v spomin na božjo pot. — Še le pozno se je spravila družina spat. Zjutraj pa zgodaj vstanejo, s serčno zahvalo se poslové od gostoljubne gospodinjne in njene hčere ter odrinejo znova na pot. (Dalje prihodnjič.)

Mythologične drobtine.

(Razglaša Davorin Terstenjak.)

I. O miši.

Miš (skr: mušika, iz muš, kar pomenja rodere, surripere in furari) je po narodnih slovenskih pripovedih dajmonska žival. Duše mrtvih se prikazujejo v mišji podobi. Pri Indih in Egipčanih je bila miš simbol noči, zavoljo svojega stanovališča pod zemljo in v temnih kotih. Kedar se dosti miši pokaže, pravijo Slovenci, da bode ali hudo leto ali pa nastopi pomor in kuga. Simbol nesreče in pomora je bila miš tudi pri Gerkih. Maloazijska dežela Mysia je dobila po častji te živalce svoje ime, in v tej zemlji je imel Apollo Smintheus najlepši tempelj; miši so mu cló pod oltarjem smele gnjezda imeti. Maloazijski Gerci so imenovali miš: *μυθός*; zato priimek: Apollo Smintheus. Schwenk (Sinnbild str. 288) piše o tem častji: „Da sich die Feldmäuse in der Sonnenhitze gewaltig vermehren; so wird die Maus als ein der Sonne vorzugs-

weise angehöriges Thier angesehen, und dann dem Apollo als Sinnbild angeignet, weil dieser Gott die Gluthen des Sommers beherrscht.“

V grobih severnih Slovanov so našli po Beckmannu mišje podobščine, v znamenje, da je tudi davnim Slovanom bila miš dajmonska žival, simbol duše umerlega. — Posebno so častili susla (česk. sysel, rusk. suslik, muscitillus), kateri skoro nič ne vidi; on je bil zavoljo svoje slepote naraven simbol chtonskega sveta. Menda so po častji suslov dobila svoje ime tudi slovanska plemena Suselcev, ki so bili porazseljeni v Rusiji, v zemlji polabskih Slovanov kraj reke Mulde in se omenjajo kot prebivavci okolice lipniške v listinah: „Susil“ dan danes „Sausal“; primeri: Mysia — in Mišensko.

II. 0 Stribogu.

V slovu: „o polku Igorovem“ velé se vetri: „Stribožij vnuci“; Stribog je bil torej eden najviših bogov v staroslovanski mythologiji, enak nemškemu Woutanu, v katerem spozna Grimm: „den das Weltall füllenden Aether“, zato njegovo ime izpeljuje iz: wuatan, wuteln, stirškonemšk. wuidln = bewegen.

Korenika imenu Stribog bi vtegnila biti: ster, extendere ali pa: sri, movere, in glasnik *t* je vstava, kakor v besedi: struga, iz sru, fluere. Obé koreniki bi bili prikladni za poznamovanje povsod se razprostirajočega in gibajočega vzduha. *) Na meji slivniške in šentjurske fare se veli neka gora: Strigora, prej ko ne po častji Striboga.

V slovanskem mythu poznamo še troje božanstev vetrov; ta so: Vihor, Wirbelwind, Pohvizd v českem, Pogvizd v polskem basnoslovji. Pohvizd — Pogvizd pomenja zvizdajoči veter, den sausenden, pfeifenden Wind. V češčini in polščini sta se ohranila starša glasnika *g* in *h*; primeri: gwiazda, hvězda in slov. zvezda. Pohvizd — Pogvizd je torej = slov. Pozvizd — Požvizd.

In slednjič se še imenuje: Chworz, der knarrende, schwirrende Wind, polsk. chworzić, knarren, schwirren.

Narodske legende.

1. Sv. Štefan.

(Kranjska.)

Sv. Štefan je bil lep mladenič in je služil kralja Heroda. Žena Herodova pa je bila hudobna in ga je skušala v greh zapeljati; ker se je je pa Štefan vedno ogibal, jela ga je čertiti in sovražiti, ter je iskala priložnosti se nad njim zmaščevati.

*) Vzduh = zrak je na Goriškem še dan danes navadna beseda.